

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)

No. (Štev.) 4

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,

26. januarja (enero) 1961

Ob nastopu Kennedyja Eisenhowerjevo slovo in Kennedyjev nastop

Nobenega dvoma ni, da je nastop 43 letnega Johna Kennedyja na mednarodni pozornosti v vlogi predsednika Združenih držav Severne Amerike izreden dogodek. Ne le zato, ker je tako mlad, ker je prvi katoličan na tem položaju, ker je zopet demokratska stranka poslala državnega gospodarja v Belo hišo, ker je predsednik gospodarsko in vojaško najmočnejše države na svetu, ampak tudi zato, ker se je to zgodilo v dobi, ki je v mednarodnem dogajanju polna konfliktov in napetosti. V dobi, ko stoji v ospredju izrazita učinkovitost dvojne igre komunizma. Ob besedi koeksistence, ki jo neprestano meče v svet Hruščev, se namreč na eni strani raznežijo na zapadu celo taki, od katerih ne bi pričakovali tega in ne pomislili, da je koeksistenca le eno izmed številnih sredstev komunizma za doseg istega cilja. Na drugi strani pa uporniki v Laosu dobivajo pomoč od sovjetov, v Kongu sovjeti ovirajo in preprečujejo pomirjevalno delo Združenih narodov, alžirski uporniki dobivajo sovjetsko orožje in sovjetski tisk napada De Gaullov načrt, po katerem naj bi končal alžirsko vojno, ki je stala Francijo že tisoče milijonov dolarjev. V Južni Ameriki sovjetski in kitajski komunizem roko v roki zastrujajo demokratske institucije, ki so ovira prodiranju komunizma. Na Kubi pa so postavljeni sovjetski tanki, in to samo 140 km pred vhomom v Združene države. To je eden najlepših uspehov komunistične dvojne igre.

Pa to so v glavnem stvari, ki jih vidijo mnogi. Stavijo velike upe v novega predsednika Združenih držav, ki naj bi dosegel, da bo iniciativa v svetovnem dogajanju zopet prešla na Združene države. Nedvomno bo to velik uspeh, če ga bo dosegel.

Kot slovenski demokratski izseljenci pa imamo ob ustoličevanju novega predsednika Združenih držav Severne Amerike prav posebne misli in navdaja nas čisto svojevrstna čustva. Prepričani smo, da so te misli in čustva zelo sorodna tistim, ki jih imajo narodi, ki žive danes pod komunistično diktaturo, oropani sleherne svobode; ne zato, ker je med njimi zmagal komunizem, ali so si ga želeli, ampak zato, ker so ostali kljub pogodbam in obljubam v nesreči sami in zapušteni; ali pa tudi zato, ker so zaradi dogovora "velikih" padli kot "mali" pod komunistično vplivno področje. Nihče jih ni vprašal, če jim je to prav ali ne; nihče tudi za trenutek ni pomislil kakšna usoda jim je bila s tem prisojena. To šahiranje velikih narodov z usodo malih je zadelo tudi nas Slovence. Verjeli smo v besede, in obljube, v Atlantske karte, v samoodločbo narodov, v zavezništvo, v žrtve za zavezništvo. Poznejši razvoj dogodkov pa je spremljalo le razočaranje.

Iskali smo vzrokov. Našli smo jih. Povedati jih nismo hoteli, ker je bilo prebrdiko. Zapisal pa jih je Churchill v svojih spominih. Leta 1957 pa jih je ponovil tudi za ZDA John Foster Dulles, ki je bil sicer odločen nasprotnik komunizma. Takole je rekel na tajni seji zunanjepolitičnega odbora v poslanski zbornici dne 18. junija navedenega leta: "Ni ti za trenutek ne mislim, da je cilj ameriškega državnega tajništva, da si pridobi prijateljev. Cilj delovanja državnega tajništva je, da zasleduje interese Združenih držav. Nam je vseeno, če si pridobimo prijateljev ali ne".

Ledenomrzle so te besede. So pa v soglasju z dejanji. Veliki so branili predvsem svoje koristi. Prijatelje in zavezniške so cenili, če in dokler so jim bili koristni. Slovenci smo se v času druge svetovne vojne obupno borili za svoj gol obstoj, borili smo se uspešno proti komunizmu, sovražniku ZDA, za zavezniško stvar smo storili vse, kar smo v takih okoliščinah mogli. In Poljaki? Ali se niso junaško uprli nacističnemu vdoru? Ali niso uprizorili Varšavskega upora? In njihov Mote Cassino! Pa imamo vsak svoj Katyn in komunistično tiranijo v naših domovih. Pa to ni usoda le Slovencev in Poljakov.

Foster Dulles je še jasneje opredelil stališče ZDA, ko je glede narodov, ki dobivajo ameriško pomoč na isti seji rekel: "Ni mi do tega ali me imajo radi ali me sovražijo".

Naša pot je bila trda in ravna. Pri-

Pred svojim odhodom iz Bele hiše v Washingtonu, iz katere je Eisenhower vodil USA in deloma vse zahodni svet osem let, je stari general predložil ameriškega kongresu svoj zadnji državni proračun v višini 81 milijard dolarjev.

Nad polovico proračuna, se pravi 47 milijard ali 58%, je pripravljenih za obrambo USA.

Istočasno s proračunom je predlagal, iz svojih izkušenj v Beli hiši, ustanovitve novega urada, ki naj bi bil predsedniku v neposredno pomoč. Vodja tega urada naj bi bil nekakšen glavni tajnik vlade, ki naj bi pomagal predsedniku formulirati zunanjo politiko, koordinirati notranjo politiko in predstavljati predsednika na sestankih z vodji drugih držav.

Eisenhower se je nato po radiju in televiziji poslovil od ameriškega naro-

da. V govoru je dejal, da je njegova vlada v dveh dobah veliko napravila, tako na notranjem in zunanjem področju, je pa ostalo še veliko nedokončnega. Prepričan je, da je trajni mir pred durmi, vendar bo treba za to še trdo delati. USA je danes najmočnejša, najvplivnejša in najproduktivnejša država na svetu. USA se ne sme nikdar počutiti popolnoma varno. Vsi njeni državljani morajo biti vedno budni. V vseh severnoameriških vladah je prevladovalo načelo o miru, napredku in svobodi in vse te vlade so hotele ta načela vkončiti tudi v drugih narodih. Napredovanje do teh ciljev ogroža konflikt, v katerem se danes nahaja svet. In na žalost izgleda, da bo komunistična nevarnost trajala še zelo dolgo.

Kennedy je kot novi predsednik USA prisegel v petek, 20. t. m. opoldne. S Kapitola je imel kratek nastopni govor svojim državljanom in vsemu svetu.

Poslanica miru in upanja

Po zaprisegi je novi ameriški predsednik Kennedy naslovil na državljane ZDA in na ves svet naslednjo poslanico: "Moji državljanji:

"Danes praznujemo ne zmago ene stranke pač pa svobode, ki simbolizira konec in začetek, ki pomeni obnovo in spremembo. Prisegel sem pred vami in vsemogočnim Bogom isto slovesno prisego, ki so jo naši predniki določili skoro pred enim stoletjem in tričetrt.

Svet je danes zelo drugačen. Kajti človek drži v svojih umrljivih rokah silo, s katero more odpraviti vse oblike človeške revščine pa tudi uničiti sleherni obliko človeškega življenja. In vendar gre še vedno za iste revolucionarne ideje, za katere so se borili že naši predniki — vero, da človeške pravice izhajajo ne iz naklonjenosti države, pač pa iz roke Boga.

Ne smemo danes pozabiti, da smo dediči te prve revolucije. Naj danes čujejo s tega mesta prijatelji in nasprotniki, da je bila plamenica, prenešana na novo generacijo Amerikancev, rojenih v tem stoletju, prekaljenih v vojni, discipliniranih v mrzlem in krutem miru, ponosnih naše davne dediščine, ki nočejo biti priče ali dopustiti počasnega razkrajanja tistih človeških pravic, katere je ta narod vedno branil in katere branimo tudi danes.

Naj vsi narodi vedo, bodisi da nam želijo dobro ali slabo, da bomo plačali vsako ceno, prenašali sleherni breme, sprejeli vsak napor, podpirali vsakega prijatelja ali nasprotnika slehernemu nasprotniku, da bomo zagotovili obstoj in uspeh svobodi.

Vse to zagotavljamo in še več.

Tistim našim starim zaveznicom, s katerimi delimo kulturni in duhovni izvor, zagotavljamo lojalnost zvestih prijateljev. Združenim nam je malo stvari, ki jih ne bi mogli izvršiti v novih skupnih nastopih. Razdeljeni moremo malo storiti, kajti ne bomo si upali nasto-

šiti smo do prepričanja, da komunizma ne bodo ustavili v njegovi ekspanzivnosti ne z dolarjem, ne z orožjem. Le, če bo ves svet, ki si želi svobode in odklona komunističen način življenja v medsebojni povezanosti vodil borbo za pravično ureditev socialnega življenja vseh narodov, vodil borbo za svobodo malih in velikih narodov, in bodo veliki narodi pripravljeni tudi kaj žrtvovati za male narode, ne pa le žrtvovati male narode za reševanje velikih, potem je zmaga svobodnega sveta gotova.

Diplomati in državniki vsega sveta študirajo Kennedyjev nastopni govor. Iz besed in stavkov bi radi izluščili bodočo smer politike ZDA. Govor je bil res lep. Mnogo upov vzbujajoč in govorniško dovršen. Za nas in ves svet pa bodo važnejša dejanja novega predsednika in njegovih sodelavcev.

Če bo novi predsednik ZDA pojmu zavezništva in prijateljstva dal pravo vsebino, ter bo kot predsednik danes najmočnejše države na svetu branil svobodo in blagostanje vseh svobodoljubnih narodov in ne le koristi ZDA, potem pomeni njegov nastop začetek nove dobe, ki bo vodila svet k sreči in miru.

tipi proti silni tekmi, ki nas bo razbila.

Tistim novim državam, ki jih sedaj pozdravljamo v vrstah svobodnih, dajemo besedo, da se ne bo zgodilo, da bi se oblika kolonialne kontrole enostavno nadomestila z mnogo bolj kruto tiranijo. Ne bomo vedno pričakovali, da bi podpirali vsako naše stališče. Vedno pa bomo upali, da bodo odločno podpirali svojo svobodo in se spomnili, da so v preteklosti tisti, ki so nespanetno mislili, da bodo dosegli oblast, če bodo zajahali tigra, neizogibno končali v tigrovem žrelu.

Tistim narodom v kolibah in vasesh polovice sveta, ki se trudijo zlomiti vezi množične revščine zagotavljamo vse naše napore, da jim pomagamo, da si bodo sami pomagali, kolikor časa bo to potrebno — ne zato, ker to delajo komunisti, ne zato ker iščemo njihove glasove, pač pa zato, ker je tako prav. Če svobodna družba ne bo mogla pomagati tistim, ki so revni, ne bo mogla nikdar rešiti tistih redkih, ki so bogati.

Našim sestrskim republikam na jugu naših meja še posebej zagotavljamo, da bomo naše lepe besede spremenili v lepa dejanja, v novo zvezo za napredek in pomagali svobodnim ljudem in svobodnim vladam, da se otresejo verig revščine. Toda ta miroljubna revolucija upov ne bo mogla postati plen sovražnih sil. Naj vsi naši sosede vedo, da se jim bomo pridružili proti napadalnosti ali prevarnosti kjer koli v Amerikah. Prav tako naj vsaka druga sila ve, da ta polobla namerava ostati gospodar v svoji hiši.

Svetovni skupščini suverenih držav, Združenim narodom, našemu zadnjemu najboljsemu upanju v času, ko so vojna sredstva daleč nakdrillila sredstva miru, obnovljamo zagotovilo podpore, da bomo preprečili, da bi postali enostavno poprišče za propagando, da bomo za zaščito novih in slabotnih razširili področje, kamor bo segla njihova zavetje.

Končno tistim narodom, ki bi se spremenili v naše nasprotnike, ne ponujamo zagotovitve, pač pa zahtevamo, da naj obe strani začeta znova stremeti za mirom, predno bodo temne sile uničenja, ki jih bi izpustila znanost, zajele vse človeštvo v načrtno ali slučajnostno uničenje.

Ne nameravamo jih skušati s svojo slabostjo. Kajti samo kadar bomo brezdvomno dovolj oboroženi, bomo mogli biti brezdvomno sigurni, da orožja nikdar ne bo treba uporabiti.

Toda prav tako dve veliki in močni skupini narodov ne moreta zaviti s svojega sedanjega toka — obe strani obloženi s težo modernega orožja, obe upravičeno zaskrbljeni zaradi vztrajnega razširjanja smrtonosnega atoma, vendar obe hite spreminiti to negotovo ravnotežje terorja, ki zadržuje roko končne človeške vojne.

Zato začnimo znova, zavedajoč se na obeh straneh, da civiliziranost ni znak slabosti in da je odkritosrčnost vedno podrejena dokazu. Nikdar se ne pogajamo iz strahu. Toda tudi se nikdar ne bojmo pogajati.

Naj prvič obe strani doprineseta resne in natančne predloge za nadzorstvo in

kontrolno orožja in spravita absolutno silo za uničenje drugih narodov pod absolutno kontrolo vseh narodov.

Naj obe strani poudarjata čuda znatnosti namesto njenih strahot. Skupno raziskujmo zvezde, zavzemajmo pušča-ve, odpravimo bolezni, preiskujmo globine oceanov in vzpodbujajmo umetnost in trgovino.

Naj se obe strani združita v izpolnitvi na vseh delih sveta povelja Izaije, da se bo "odvzelo težko breme... in tlačeni naj bodo svobodni."

In če bo mogoče ustvariti mostišče sodelovanja v pragozdu sumničenj, potem naj se obe strani združita v novi nalogi, ustvarivši ne novo ravnotežje sil, ampak nov svet zakonitosti, kjer bodo močni pravični in slabotni varni in mir ohranjen za vedno.

V vaših rokah je, bolj kakor v mojih, končni uspeh ali propad naše linije. Odkar obstoja ta dežela je bila vsaka generacija poklicana izpričati svojo narodno lojalnost. Grobovi mladih Amerikancev, ki so se odzvali temu klicu, obkrožajo našo oblo.

Sedaj nas trompete zopet kličejo, ne k orožju, čeprav orožje potrebujemo, ne v bitko, čeprav se moramo boriti, pač pa nas pozivajo nositi breme dolge, nejasne borbe, iz leta v leto, vesele v upanju in potrpežljive v nesreči, borbe proti skupnemu sovražniku človeka: tiraniji, boleznim in vojni sami.

Ali moremo proti tem sovražnikom

Odmev Kennedyjeve poslanice v svetu

Ves svet, to in in stran železne zaveze, je nestrpno čakal na Kennedyjev nastopni govor. V vsem zahodnem svetu je vzbudil splošno odobravanje, razen v Angliji, kjer so previdni Angleži najprej izjavili, da ga morajo do dna preštudirati. Kennedy je za njih nepopisan list, ne kakor Eisenhower, ki je bil star prijatelj mnogih britanskih državnikov.

Hruščev je zaradi propagande dal ukaz ponatisniti v "Pravdi" in v "Izveštaj" dele Kennedyjevega govora. Prav tako je Kennedyju poslal brzojavne čestitke. Za njim ni zaostajal jugoslovanski diktator Tito.

Hruščev je zadnje mesece Eisenhowerjeve vlade sprožil silovito propagando proti Eisenhowerju in republikancem in vztrajno trdil, da se bodo odnosi med USA in ZSSR spremenili, ko bo postal predsednik Kennedy. Objubil je, da bo ob nastopu Kennedyja pozabil na vse "žalitve Eisenhowerjeve vlade", na inci-

IZ TEDNA V TEDEN

Ob tretji obletnici zrušitve avtoritativne vlade Pereza Jimeneza v Venezueli je v ponedeljek stopila v veljavo nova venezuelska ustava. Ta dan so v Venezueli praznovali kot narodni praznik.

Z nastopom novega predsednika v Severni Ameriki, je Castro odredil demobilizacijo svojih miličnikov. Dejal je, da je sedaj nevarnost "severnoameriškega napada minila", če bi se pa ponovila, "da se bodo miličniki znova vrnili na svoje položaje". Med tem, ko je Fidel Castro govoril še nekam zmerno, je njegov brat Raúl, poveljnik kubanskih oboroženih sil, grozil še naprej. Zatrjeval je da bo za vsakega kubanskega miličnika padlo 20 "yankejevcev". Naravnost prostaški v svojih izbruhih na biv. ameriškega predsednika Eisenhowerja je pa bil zun. min. Raúl Roa.

Med tem se pa boji proticastrovskih

POLITIČEN UPOR NA PORTUGALSKI LADJI

Na portugalsko prekoceansko ladjo Santa Maria se je v venezuelskih pristaviščih La Guaira in Curacao med drugimi potniki vkrcalo tudi 70 mož, ki so skrivaj prinesli na ladjo tudi orožje. Med temi je bil tudi biv. kapetan Henrique Galvao. Dne 23. jan. ob dveh po polnoči se je teh 70 mož polastilo ladje. Biv. kapetan Galvao je objavil radijsko poročilo, da je upor političnega značaja in da je vodja uporniškega gibanja opozic. portugalski prvak gen. Delgado, ki živi v emigraciji v Sao Paulu v Brasilu, in da ima za cilj zrušenje Salazarjeve vlade na Portugalskem.

Na prošnjo portugalske vlade je am. vlada izdala povelje svoji vojni mornarici ter letalstvu, da zasledijo ladjo Santa Maria ter jo z uporniki privedejo v najbližje am. pristanišče.

ustvariti veličastno in svetovno zvezo, od severa do juga, od vzhoda do zahoda, ki bo mogla zagotoviti bolj plodno življenje vsemu človeštvu? Ali se boste pridružili temu zgodovinskemu naporu?

V dolgi zgodovini sveta je bila samo nekaterim generacijam podeljena vloga braniti svobodo v njeni največji nevarnosti. Ne tresem se pred odgovornostjo, pozdravljam jo. Ne verjamem, da bi kateri koli od nas zamenjal prostor s katerim koli drugim narodom ali katero koli drugo generacijo. Energija, vera in predanost tej vlogi bodo svetile naši deželi in vsem, ki ji služijo in svetloba tega ognja more resnično razsvetliti ves svet.

In zato, moji so — Amerikanci: ne vprašajte, kaj bo dežela storila za nas, vprašajte se, kaj morete vi storiti za vašo deželo!

Moji sodržavljanji sveta: Ne vprašajte, kaj more Amerika storiti za vas, pač pa kaj moremo skupno storiti za svobodo človeka!

Končno, bodisi da ste državljanji Amerike ali sveta, zahtevajte od nas prav tako visoko raven moči in žrtve, kakor bomo mi od vas zahtevali. S čisto vestjo, ki naj nam bo edino sigurno plačilo in zgodovina edini sodnik naših del, pojdimo vodit deželo, ki jo ljubimo, proseč Njegovega blagoslova in Njegove pomoči, toda vedoč, da mora tu na zemlji biti delo Boga resnično naše delo."

dent z U-2 itd. Govoril je že vnaprej, da se bo sestal s Kennedyjem in da se bo sploh vrnila doba sodelovanja med USA in ZSSR, kakor je bila med vojno z Rooseveltovo vlado. Zato je od Kennedyja pričakoval drugačnega odgovora na svoje čestitke, kakor pa ga je dobil, ko mu je Kennedy odgovoril: "...Pripravljeni smo sodelovati z vsakim, ki resnično stremi za mirom..."

Takoj po Kennedyjevem nastopu je Hruščev poklical v Kremelj ameriškega veleposlanika Thompsona na dveurni razgovor, v katerem mu je predlagal novo vrhunsko konferenco s Kennedyjem. Thompson je predloge Hruščeva poslal v Washington.

Na prvem zasedanju nove vlade je Kennedy razpravljal s svojimi sodelavci o Thompsonovem poročilu, o položaju v Laosu in na Kubi in o korakih, ki jih bo moral v kratkem napraviti v zunanji politiki.

gverilcev s Castrovo vojsko v govorju Escobray nadaljeujejo. Proti 2.500 gverilcem je Castro poslal 12.500 vojakov, področje v trikotu med mesti Cienfuegos — Trinidad — Sancti Spiritus je proglašeno za vojno področje. Castroci so položaje gverilcev v gorovju obstrlevali tudi s topovi. Napovedali so, da jih bodo napadli tudi z letali, gverilci so pa na to grožnjo odgovorili z napovedjo, da bodo z letali iz inozemstva začeli bombardirati kubanska mesta. Sedanji nastop gverilcev vse bolj potrjuje, da se je borba proti sedanjemu flikomunističnemu režimu na Kubi že začela in da ne bo nehala prej, dokler ne bo zrušen sedanji režim. To potrjujejo tudi simpatije prebivalstva z gverilci, zlasti dijaštvo, ki je objavilo stavko kot protest proti Castrovim revolucionarnim sodiščem, ki so pred dnevi znova izrekli več smrtnih obsodb ter jih tudi izvršila. Znaki odkritega nezadovoljstva med širokimi ljudskimi sloji proti tem sodiščem so brez dvoma bili tudi merodajni, da so revolucionarna sodišča prenehala izrekati smrtne kazni.

Kanterberijski nadškof, verski poglavar 27 milijonov pripadnikov anglikanske protestantske cerkve Geoffrey Fisher, je dal ostavko na svoj položaj. Za njegovega namestnika bo verjetno imenovan dr. Arthur Mhael Ramsey, ki se prav tako kot Fisher zavzema za zблиžanje krščanskih cerkva. Kot znano je, bil Fisher nedavno v avdienci pri papežu Janezu XXIII.

Angleška kraljica Elizabeta je odšla na daljši obisk v Azijske države. V Indiji je bilo pri sprejemu navzočih okoli en. milijon ljudi. Na obisku v tej biv. angleški koloniji bo ostala tri tedne, nato bo pa še obiskala Pakistan, Nepal in Iran.

O "posrbljevanju" Slovenije

Med slovenskimi izseljenci v svobodnem svetu so se že pred časom začele širiti govorice o "načrtu posrbljevanja Slovenije". Nekateri so vedeli celo povedati, da je že slovenstvo resno ogroženo, ker da so v Sloveniji že začela nastajati strnjena srbska naselja. O tem so pisali tudi nekateri izseljenjski listi. Svobodna Slovenija je dobila od rojakov nekaj vprašanj zakaj molči o tako perečem vprašanju in do njega ne zavzame odločnega stališča.

O gornjem vprašanju nismo pisali, ker nismo imeli na razpolago zanesljivih poročil, nepotrjenih in netočnih pa nismo hoteli objavljati. Pač pa smo o tej zadevi poizvedovali.

Iz doslej zbranih informacij moremo navesti naslednja dejstva:

V Slovenijo prihajajo iz južnih delov države tri skupine ljudi: Vojaki, dijaki in navadni delavci.

Vojaške oblasti grade okoli vojašnic stanovanja za častnike in podčastnike ter njihove družine. To so res "srbska naselja", toda prebivalci v njih se menjavajo po službeni potrebi in ni mogoče trditi, da bi bila to posledica kakšnega posrbljevanja, ampak samo razporeda vojske.

V Ljubljani je kakih 2.500 slušateljev iz južnih krajev. Tudi na nekaterih strokovnih šolah je nekaj slušateljev iz južnih krajev. Torej: dijaki so drugi element, ki prihaja iz južnih krajev v Ljubljano študirat, po končanih študijah pa zopet odhajajo domov.

Tretji element, ki prihaja tudi pod komunisti v Slovenijo, kakor se je to dogajalo tudi pred vojno, je pa delavstvo iz južnih krajev države zlasti Makedonije. Nekatera državna podjetja sprejemajo množice teh delavcev, pa ne zato, da bi z njimi posrbljevali slovenske kraje, ampak zgolj zaradi tega, ker je ta delovna moč cenejša kot domača in ker slovenski delavci ne marajo prevzemati navadnega težkega dela. Množice delavcev iz južnih krajev prihajajo in odhajajo. Redki so tisti, ki ostanejo.

Po mestih, kamor prihajajo vse te tri skupine ljudi iz južnih krajev — vojaki, dijaki in delavci — je res precej čuti srbske in hrvatske govorice. Na drugi strani je pa treba tudi priznati dejstvo, da je veliko Slovencev zaposlenih po drugih delih države v uradih, po tovarnah in podjetjih in to redno na boljših mestih, tako, da se ponekod celo pritožujejo nad slovensko "invazijo".

To so glavne ugotovitve doslej zbranih informacij.

Dodamo samo še to ugotovitev iz dobrih poročil, ki je pa za nas Slovence resnično porazna: Dejstvo je, da imajo južni kraji države redno vsako leto velik naravni prirastek, t. j. mnogo več rojstev kot pa smrtnih primerov. Na Hrvaškem je naravni prirastek manjši, v Sloveniji pa najmanjši.

**Z B O R N I K - K O L E D A R
S V O B O D N E S L O V E N I J E
Z A L E T O 1961
V S L E H E R N O S L O V E N S K O H I Š O,
V S L E H E R N I S L O V E N S K I D O M!**

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Na kongresu je bil ustanovljen Srbski narodni odbor. Za predsednika tega odbora je bil na predlog vladke Dioniz'ja z aklamacijo izvoljen dr. Milan Gavrilović. Ostali funkcionarji Srbskega narodnega odbora so pa naslednji: podpredsednik Stevan Trivunac kot člani pa: general Uroš Tešanović, Stanko Dragosavljevič, Vojislav Dragutinović, Filip Cemović, dr. Borislav Trifković in Radule Ostojič.

Po sklepu Centralnega posvetovalnega odbora pa so člani Srbskega narodnega odbora še naslednje: Dr. Uroš Šferović, predsednik Srbske narodne odbrane v Ameriki in predsednik Srbskega posvetovalnega odbora v Sev. Ameriki, Dragan Bojanac, predsednik Srbske narodne zveze in Svetozar Maravič, podpredsednik Eparhijskega sveta. V odboru so pa še prosta mesta za pristop predstavnikov srbskih demokratičnih političnih strank, predstavnikov Združenih borcev kraljevske jugoslovanske vojske 'Draža Mihajlovič' in predstavnik Ravnogorskega gibanja iz Londona.

Na vsesrbskem kongresu je bilo sklenjeno, da so organi srbskega predstavništva 1. Srbski narodni odbor, 2. Srbski posvetovalni odbori v državah, v katerih žive Srbi. Ti posvetovalni odbori sestavljajo s posvetovalnim odborom v Sev. Ameriki Centralni posvetovalni odbor srbskega narodnega predstavništva. Vsesrbski kongres sklicujeta skuno Srbski narodni odbor in Centralni posvetovalni

Spominska sestanaka ob 20. letnici smrti dr. Korošca v Londonu in Parizu

20. letnice smrti dr. Antona Korošca so proslavili tudi slovenski naseljenci v Londonu in Parizu.

Londoni Slovenci so se 20. letnice njegove smrti spomnili na svojem rednem mesečnem sestanku v Slovenski hiši v nedeljo, 8. januarja. Slovenski dušni pastir v Britaniji č. g. Nace Kunstelj je ob petih popoldne v hišni kapeli za pokojnega slovenskega državnika opravil sv. mašo, po cerkvenem opraviilu pa je bil spominski sestanek.

Slovenci iz Pariza in bližnje okolice so proslavo dr. Korošca ob 20. letnici njegove smrti priredili v nedeljo, 15. januarja, v kapeli in dvoran Montcheuil, 85 rue de Sevres, Sv. mašo za velikega pokojnika je daroval ravnatelj slovenske katoliške misije v Franciji č. g. Nače Čretnik, nakar je bil ob lepi udeležbi, povečini novih in mladih slovenskih beguncev, spominski sestanek z deklaracijami in govorom.

Na obeh spominskih sestankih je govoril g. Fr. Sekolec iz Londona, ki je poudaril, da dr. Korošec danes ni več strankarsko-politična osebnost, ampak da je že postal zgodovinska osebnost, kakor prica tudi londonska univerza, katere profesor je pred nekaj leti študen-

tom, ki so polagali izpite iz zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev postavil tudi vprašanje: Kakšne koristi je imela Slovenija od političnega delovanja dr. Korošca?

Govornik je nato opisal splošni politični položaj v Evropi, Avstriji in Sloveniji, ko je dr. Korošec začel stopati v javno življenje in opozoril na nastop škofa Slomška nekaj desetletij poprej in na Slomškovo pojmovanje dela za narod, ki ga je postavil za etično nalogo in dolžnost. Iz tega pojmovanja se je razvilo slovensko katoliško gibanje na Slovenskem, v katerem je Korošec opravil svojo zgodovinsko nalogo.

Nato je na kratko očrtal Koroščevo politično in splošno javno delovanje od njegovih prvih nastopov v dunajskem parlamentu in graškem deželnem zboru, preko njegovega delovanja v Narodnem svetu in Narodnem veču v usodnih letih ob koncu prve svetovne vojne, do njegovih posegov v politično življenje nove jugoslovanske države. Govornik je zaključil s kratko oceno vsega Koroščevega dela zlasti za Slovenijo in Slovence, ki prav storijo, če se dr. Korošca ob 20. letnici njegove smrti spominjajo in ga slavijo.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

PO OBISKU KOČE POPOVIČA V RIMU

Takoj po obisku na Dunaju je jugoslovanski zunanji minister Koča Popović odšel na uradni obisk v Rim. Njegovo potovanje v Rim so seveda Slovenci, ki žive v Italiji, spremljali s precejšnjo pozornostjo. Po obisku so predstavniki obeh držav izdali obširno uradno poročilo, v katerem so našeta vsa vprašanja, ki so bila predmet razpravljanja. V uvodu poročila omenja, da so predstavniki izmenjali "stališča o glavnih mednarodnih vprašanjih" in ugotavljajo, da jih je treba reševati s pogajanjem. Izrečno so omenili razorožitve in pomoč gospodarsko nerazvitim državam.

Dobrišen del poročila je posvečen odnosom obeh držav. Obe strani s zadovoljstvom ugotavljata, da so se medsebojni odnosi izboljšali. Seveda je bilo govora tudi o posojilu, kajti za nameravano valutno reformo bi Jugoslavija potrebovala okrog 360 milijonov dolarjev. Od te vsote bi Jugoslavija dobila v Italiji najmanj 35 milijonov dolarjev. Vendar se bodo Italijani glede tega posvetovali še z drugimi državami na Zahodu, predvsem z ZDA, ki je tudi odobrila posojilo.

Popović in Segni sta podpisala kulturni sporazum, konzularni dogovor in dogovor o pravni pomoči. Ni pa prodrli jugoslovanski predlog po katerem naj bi se priznale diplome vseučilišč obeh držav, italijanske Jugoslaviji in narobe. Taka pogodba obstaja med Avstrijo in Italijo in je prav gotovo zelo važna za manjšino.

O manjšinskem vprašanju pa pravi poročilo: "Kar zadeva manjšino, menita obe strani, da morata predstavljati činitelji zblizanja. Upoštevač to stališče

sta se dogovorili, da bosta v skladu s obstoječimi obveznostmi in določili ustave sprejeli nadaljnje ukrepe, da se hitro, pravično in zadovoljivo rešijo nekatera vprašanja, ki so še vedno odprta in ki zadevajo obe narodnostni skupini."

Toda kaj posebnega ta del poročila ne nudi Slovincem. Bili bi Slovenci v Italiji neprimerno bolj zadovoljni, če bi temu res sledila tudi dejanja. Slovenci v Italiji so razdeljeni v tri skupine: V Beneški Sloveniji nimajo nobenih pravic, nobene narodne zaščite; v goriški pokrajini imajo samo nekatere pravice — slovensko šolo, ki pa si jo je narod izvojeval med vojno in v času zavezniške zasedbe; na Tržaškem pa je slovenski živelj še najbolj zaščiten z londonskim sporazumom. Toda ta zaščita je precej relativna: Nekateri italijanski supernalisti ta londonski sporazum sploh ne priznavajo, ker ni bil objavljen ne v uradnem listu italijanske republike, niti v uradnem vestniku generalnega komisariata v Trstu.

Eno določil londonskega sporazuma jamči Slovincem pravično zastopstvo v vseh javnih uradih. Toda preteklo je že 6 let od podpisa sporazuma, pa ni vladna imenovala enega Slovence na kako mesto, niti v ustanovah, ki se bavijo s poljedelstvom, ker so Slovenci na Tržaškem po večini kmetovalci. Člen 4 štiti narodnostni značaj ozemlja, toda že vrsto let je v teku raznarodovalna akcija. Od prevzema Trsta v upravo po Italiji je bilo razlaščenih 500.000 kv. metrov zemljišč, ki so bila last slovenskih kmetovalcev. Poldržavna ustanova INACASA je zgradila na razlaščenih zemljiščih — od Domja, Opčin, Proseka, Sv. Križa, Seljana in Šivanja naselja, kjer

skega naroda.

V Deklaraciji pa je vsesrbski kongres poudaril tale načela:

1. brezkompromisna borba proti komunistu v vseh njegovih oblikah za osvoboditev Jugoslavije izpod komunistične diktature; 2. Vzpostavitev narodne suverenosti s popolno versko, politično, gospodarsko in socialno svobodo; 3. federativna ureditev države; 4. edinstvo srbskega naroda in vseh srbskih pokrajin v okviru srbske državne skupnosti; 5. ustavna in parlamentarna monarhija z dinastijo Karadjordjevičev in njenim zakonitim predstavnikom kraljem Petrom II.

"Glas kanadskih Srba" je dne 7. julija 1959 o vsesrbskem kongresu zapisal, da je na njem "prišla do izraza enotnost in osnovnih stremeljenj in težnjah večine delegatov in da je prevladovala zavest o potrebi ustanovitve skupnega odbora, ki bi nadaljeval z zbiranjem in povezovanjem zdravih sil srbske emigracije z namenom, da bi prišlo do ustanovitve splošno-jugoslovanskega demokratiškega predstavništva v emigraciji."

Da pa Srbski narodni odbor, ustanovljen na vsesrbskem kongresu dne 29. in 30. junija 1960 v Čikagu, ne more govoriti v imenu vseh srbskih političnih strank in skupin, priznava tudi "Glas kanadskih Srba" v že omenjeni števec dne 7. julija 1960, ko pravi: "Dejstvo je, da velik del srbske politične emigracije ni bil zastopan na vsesrbskem kongresu in dejstvo, da je s temi silami treba stopiti v stike in o-

TRETJA

MEDNARODNA KONFERENCA KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

V Santiagu, prestolnici čilske republike, bo v času od 27. do 30. julija 1961. tretja mednarodna konferenca krščanske demokracije. Prvi dve sta bili v Evropi. V sporazumu med vsemi krščanskimi demokratičnimi federacijami (Zapadno evropska zveza, Zveza krščanskih demokratov Srednje Evrope, Mednarodna zveza krščansko demokratične mladine in Organizacija krščanskih demokratov v Ameriki) je bilo določeno, da naj bo tretja mednarodna konferenca v Ameriki in sicer v Čilu, kjer je tajništvo ameriške organizacije in kjer je krščansko demokratiška stranka dobro organizirana.

Na to mednarodno konferenco v Santiagu je dobila vabilo tudi Slovenska ljudska stranka, ki se je po svojem predsedniku dr. Kreku in več zastopniških udeležila tudi že prejšnjih dveh konferenc.

dobe stanovanje le izključno italijanske družine.

Temu načrtu načinu spreminjanja sestave ozemlja, ki je v očitnem nasprotju z določili londonskega sporazuma se Slovenci z vsemi silami upirajo. Ni pa mogoče razbrati iz poročil, ali je Koča Popović kaj naredil v Rimu. Najbrž ne, ker so ga bolj zanimali dolarji...

GRADITEV KATOLIŠKEGA DOMA V GORICI

V drevoredu XX. septembra so v polnem teku dela za zgraditev dvorane Katoliškega doma v Gorici. Dogradnja bo letos in tedaj se bodo goriški katoliški Slovenci ob slovesni otvoritvi in blagoslovitvi prvič zbrali v skupnem domu, ki bo središče vseh kat. slovenskih organizacij in vsega slovenskega kulturnega dela na Goriškem.

Ker so z graditvijo Katoliškega doma v Gorici združili veliki stroški, se odbor za gradnjo Katoliškega doma obrača na slovensko javnost s prošnjo za pomoč. Morebitne prispevke je poslati na enega teh le naslovov: Č. g. Mirko Mazora, Gorizia, Largo 27 marzo n. 5 ali pa č. g. dr. Kazimir Humar, Gorizia, Corte S. Hilario 7, Italija.

Po zgraditvi Katoliškega doma bo izšla Zlata knjiga, v kateri bodo objavljena imena vseh darovalcev, da bo tako še poznim rodovom pričala o narodni zavednosti vseh tistih rojakov, ki so s svojimi darovi omogočili zgraditev tega prepotrebne slovenskega kulturnega središča v Gorici.

Sovjetsko sodišče v Moskvi je obsodilo na prisilno delo Olgo Ivinskajo, znano sodelavko pok. ruskega pisatelja Borisa Pasternaka in njeno hčerko Irino. Prvo na 7, drugo pa na tri leta. Olga Ivinskaja je Borisu Pasternaku služila za model njegove junakinje v znani knjigi "Dr. Živago". Sodišče ju je obtožilo "protizakonitega sodelovanja z inozemci zaradi pridobitve avtorskih pravic za objavo Pasternakovih del v inozemstvu".

ARGENTINA

Predsednik dr. Frondizi je v ponedeljek zaključil razgovore s predstavniki tistih političnih strank, ki so se odzvali njegovemu povabilu za izmenjavni misli o važnih notranjepolitičnih in zunanje-političnih ter gospodarskih vprašanjih. Prejšnji teden so bili pri njem na razgovorih predstavniki naslednjih političnih skupin: Dr. Bramuglia, predsednik Ljudske zveze, poslanec Avgustin Rodriguez Araya, predsednik državljanske zveze, dr. Francisco Ramos Mejia in Josè Allende za krščansko demokratiško stranko.

Izvajanja navedenih predstavnikov političnih strank se v glavnem strinjajo v tem, da je treba v državi omogočiti povsem demokratiško življenje in dovoliti delovanje vsem političnim skupinam. Tudi peronistom, toda brez Perona, ker vprašanje njegove vrnitve se sploh ne postavlja. Tudi glede komunistov so mnenja, da je bolje, da imajo stranko dovoljeno, kakor pa da je prepovedana in potem rovarijo v podzemlju. Za prepoved komunistične stranke so bili samo predstavniki Ljudske zveze. So tudi za izvajanje gospodarskega načrta, samo nekateri se ne strinjajo z vsemi določili v pogodbah za črpanje petroleja. Glede odnosov s Kubo je večina mnenja, da je treba še počakati na daljnega razvoja, sicer so pa vsi za sodelovanje na vseh področjih s Severno Ameriko. Glede gospodarskega načrta so poudarjali nujnost obnove in izboljšanja železniškega prometa, izboljšanja cestnega omrežja in graditve stanovanj. Poslanec Araya je pa od predsednika države zahteval upokojitve glavnega poveljnika vojske generala Toranzo Montera. Prav tako je zahteval, da se morajo vojaške oblasti povsem podrediti civilnim. Ta poslanec je tudi povedal, da mu je dr. Frondizi izjavil, da je po prihodu na oblast odredil preiskavo o izginotju trupla pok. Eve Peron, ki je bilo na balzamiranju v palači C.G.T., pa da ni mogel ugotoviti ne kam je bilo odnešeno in tudi ne oseb, ki so to izvršile.

Za razgovore s predsednikom se je priglasi tudi predsednik neoperonistične stranke Ljudski odpor Damonte Taborada. Za razgovore je imel že določen dan. Ker je pa med tem odšel v Španijo po navodila k Peronu, ga po vrnitvi predsednik ni hotel sprejeti, da mu nasprotniki ne bi očitali, da pred volitvami paktira s peronisti.

V Argentino je prišla skupina biv. kubanskih sodnikov in drž. pravnikov. V Buenos Airesu so imeli javno predavanje, v katerem so zatrjevali, da se danj filokomunistični Castrov režim na Kubu zatrl zadnje ostanke svobode ter uvedel popolen diktatorski režim.

V mestu Santiago del Estero je vzbudila precejšno pozornost dejstvo, da je bil na zahtevo preiskovalnega sodnika aretirán Juan Farias, ravnatelj tamonje kaznilnice. Preiskovalni sodnik ga je dal zapreti zaradi sodelovanja pri tatvini nekega osebnega avtomobila v prov. Cordoba.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

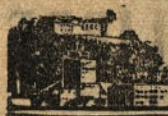
darske in socialne demokracije, federativne edince. Stranka je proti sleherni obliki diktature, je proti "ustvarjanju separatizmov, plemenskih in lokalnih šovinizmov, verske nestrpnosti, proselitizmu in plemenskim predsodkom". Je za tesno sodelovanje balkanskih narodov. Za združenje Evropo pa pravijo, da je "nujna zahteva evropskega ravnotežja in svetovnega miru". V sedanjem ideološkem sporu v svetu je na strani svobodnega in demokratiškega človeštva.

Pohvala kraljeve pisarne dela vsesrbskega kongresa in Trivunčevih radikalov.

Po vrnitvi v Pariz je bil Stevan Trivunac "sprejet dne 11. avgusta v audienco pri kralju Petru II", kateremu je podrobno poročal o delu vsesrbskega kongresa in kongresu njegove radikalne skupine. Po tem razgovoru je general T. K. Miličević, kot "šef kraljeve pisarne" objavil sporočilo, da je kralj izrazil zadovoljstvo z delom obeh kongresov in resolucijami, ki so bile na njih sprejete. Trivunca je naprosil, naj sporoči dr. Gavriloviću njegove pozdrave. Za Srbski narodni odbor je izrazil željo, naj bi bilo v njem omogočeno sodelovanje tudi mlajšim močem, zlasti novi emigraciji, radikalno stranko je pa pohvalil, da je svoj program prilagodila sedanji stvarnosti.

Hrvatska politična emigracija
Hrvatje imajo v svobodnem svetu močno politično emigracijo.

Po vseh državah, kjer žive hrvaški

Novice iz Slovenije

Titovci so 20. januarja t. l. izpustili na svobodo bivšega komunističnega ideologa Milovana Djilasa, ki je bil pred leti za Titom najvplivnejša osebnost v jug. komunistični hierarhiji. Listi so poročali, da je Djilas sed. kom. oblastnikom obljubil, da se ne bo bavil s politiko in da tudi ne bo objavljajal političnih sestavkov. Javljati se bo moral tudi policijskim oblastem. Ob izpustu na svobodo ga je v Sremski Mitrovici pričakovala njegova druga žena Stefanija z devetletnim sinom.

Milovan Djilas je bil obsojen leta 1956 na tri leta zaradi napadov na komunistične oblasti, ki so ostale pasivne ob tedanjih krvavih dogodkih na Madžarskem. V zaporu pa je napisal novo knjigo pod naslovom "Novi razred" ter jo dal objaviti v Severni Ameriki. V njej je ostro obsodil sedanjo vladajočo komunistično družbo kot "novi razred", ki se predaja razkošju in rabsipništvu, medtem, ko ljudstvo trpi pomanjkanje. Zaradi teh obtožb in korupcije sedanjih komunističnih veljakov v Jugoslaviji je bil Djilas obsojen na 7 let zapore.

V Ljubljani so izdali nov zakon o posebnem šolstvu, ki ureja ustroj šol za pouk otrok z motnjami in napakami v telesnem ali duševnem razvoju. Takih šol je sedaj v Sloveniji že 44, v njih je v letošnjem letu 2577 učencev. Po novem zakonu bo mogoče ustanavljati tri vrste posebnih zavodov za otroke z motnjami in napakami v telesnem ali duševnem razvoju in sicer zavode za predšolsko vzgojo, posebne osnovne in posebne strokovne šole. Razen tega pa zakon predvideva tudi ustanovitve še posebnih zavodov za take otroke, ki imajo tako hude motnje ali napake v telesnem ali duševnem razvoju, da jih ni mogoče vzgajati skupno z drugimi otroki, prav tako pa tudi zavodov za odpravljanje manjših motenj pri otrokih.

Po raznih predpisih mora vsako tiskarsko podjetje v Jugoslaviji pošiljati brezplačno po 7 izvodov vsakega svojega tiska Centralni knjižnici v republiki. V Sloveniji je taka knjižnica Narodna in vseučiliška knjižnica. Ta obdrži po dva izvoda, po en izvod pa pošlje centralnim knjižnicam v ostalih republikah.

Vsaka republika pa za svoje področje seveda lahko predpiše tiskarnam in založbam še druge obveznosti. To je sedaj storil izvršni svet v Ljubljani, ki je izdal odredbo, da morajo tiskarska podjetja pošiljati svoje tiske še študijskim knjižnicam v Mariboru, Celju, Kopru in Novem mestu, po en izvod svojih periodik pa še študijskim knjižnicam v Kranju, Murski Soboti in Novi Gorici.

V Ljubljani so spremenili in dopolnili določila v zakonu o stanovitvi šole za socialne delavce v tem smislu, da se sedaj zakon naslanja na tista osnovna in okvirna določila, ki jih vsebujejo zakona o ustanovitvi višje tehnične ter višje pravne šole v Mariboru. Tako si bodo absolventi šole za socialne delavce po dveletnem šolanju pridobili višjo strokovno izobrazbo. Zanimanje za to šolo je precejšnje, saj se je v jeseni prijavilo za sprejem na zavod 156 prosilcev, zaradi pomanjkanja prostorov so jih pa mogli sprejeti samo 116.

Slovenski vzgojitelji mladine po ljudskih, srednjih in raznih strokovnih šolah so imeli dvodnevno strokovno zborovanje na Bledu. Na sestanku so govorili strokovnjaki za mladinske vzgojne probleme o vseh vprašanih, ki se pojavljajo z novimi vzgojnimi in učnimi metodami v vzgojnih zavodih in izven njih.

V Piranu so imeli slovenski slavisti šestdnevno strokovno zborovanje. Na sporedu razprav so bila vsa vprašanja, ki so v zvezi s slovenskim jezikom in slovensko književnostjo. Tako so zlasti razsvetljevali vsa vprašanja, ki se nanašajo na pouk slovenskega jezika in slovenske književnosti na srednjih šolah raznih stopenj. Poudarjali so veliko človeško in družbeno, vlogo materinščine pri rasti mladine in iskali poti, da bi ta pouk mogel doseči velik cilj. Ena izmed ugotovitev je bila, "naj o materinščini ne odločajo nekvalificirani ljudje". Na jezikovnem področju so pa načenjali probleme v zvezi z idealnim knjižnim jezikom, pogovornim jezikom, v zvezi s pravilnostjo jezika in drugim. Skušali so določiti smer prizadevanj za naprej. V tem smislu so sprejeli tudi resolucije, ki ji bo skušalo uresničiti Slavistično društvo. To društvo je imelo po zborovanju tudi občni zbor. Dosed. predsednik Dušan Pirjevec so izrazili priznanje za dosedanje delo, za novega predsednika je pa bil izvoljen dr. Mirko Po naročilu zvezne radiotelevizijske službe so morali do 15. septembra v Jugoslaviji prijaviti lastni televizorji svoje televizijske aparate. Ob tej priložnosti so ugotovili, da je bilo do 15. sept. 1960 v Sloveniji 2700 televizorjev.

Z izdelovanjem avtomobilov raznih znamk doma se motorizacija v Sloveniji in drugih delih države zelo širi. Tako je bilo lansko ješen v Jugoslaviji 39.022 potniških avtomobilov (v Sloveniji 11.184), avtobusov 4.620 (623), kamionov 30.535 (5.167), cestnih traktorjev 14.869 (967), specialnih vozil 3.519 (691) in motociklov 54.517 (18.684). Tako je na Slovenijo lani odpadlo okoli 30% vseh osebnih avtomobilov in 34% vseh motociklov. Slovenija prednjači tudi glede privatne motorizacije ter je n. pr. lani odpadel v Sloveniji en privatni osebni avtomobil na 188 prebivalcev, v Hrvaški na 670, Srbiji na 1370, Črni gori 2550, Bosni in Hercegovini na 4400 in v Makedoniji na 6100 prebivalcev.

Prvi Državni založbi Slovenije je izšla 12. t. j. zadnja knjiga zbranih del Janeza Trdine. Poleg zbranih del Tavčarja, Gregorčiča, Ketteje in Murna je sedaj zbrano tudi celotno Trdinovo delo. Umrli so. V Ljubljani: Zdenka Jurjec, roj. Trbove, Peter Špenko, Viktorija Medved, roj. Slejko, Marija Guzelj, roj. Detela, vdova po višjem svetniku, Anica Hoenn, roj. Urek, Irma Baloh in Franc Peternej, šef komercialnega oddelka zdravilišča Slatina Radenci, Ivan Kunaver, upok. v Sahljah, Marica Jarc, v Žužemberku, Ivanka Homar v Kamniku, Franc Golmajer, zlatomašnik v Rovih, Ana Toplak, kuharica v p. v Celju, Režika Sikošek, učit. v p. v Brezicah, Igo Plantarič, veterinar v Murski Soboti, Fani Fabijančič v Mariboru, Franc Zega, gradbeni delovodja v p. v Novem mestu, Rudolf Marčič, prof. in akad. slikar v Lovranu, Stanko Retelj in Franc Režek, strojeopremna delavca v Ponikvah pri Mokronogu, Peter Kobal, tapetnik v Kranju, Jakob Bačar v Kamniku, Franka Levstik, vdova po pisatelju Vladimiru Levstiku v Celju in Janko Miklavčič v Čabrači pri Gorenji vasi.

SLOVENC V ARGENTINI

Buenos Aires

Izleti Družabne pravde

so postali že nekaj tradicionalnega in privabijo vedno mnogo rojakov. Letošnji prvi izlet je bil preteklo nedeljo in cilj izleta je bil zopet prelepi zeleni otok Hiawatha, ki ga angleški lastniki Herbert-Greeven vsako leto dajejo z velikim veseljem za razpolago Družabni pravdi za njene izlete. Tudi letos so imeli številni izletniki svojo posebno motorko, ki jih je dopoldne pripeljala na otok. Takoj po prihodu je daroval sv. mašo na prostem za pokojna dr. Ivana Ahčina in Pavleta Masića duh. vodja Družabne pravde g. Jože Jurak, ki je po evangeliju razvil nekaj lepih misli o molitvi. Potem so se izletniki podali v senčne

prostore obširnega posestva. Mlajši so tudi preizkusili svoje plavalne sposobnosti, starejši pa so radi pogledali v kuhinjo ali v točilnico, kjer sta izkazovala svojo gostoljubnost ga. in g. Pirc. Ob napovedanem času zvečer je posebna motorka odpeljala zadovoljne in vesele izletnike zopet domov.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Lojzeta Rezlja in njegove življenske družice g. Marinke, roj. Mežnar v San Andres so dobili sina prvorojenca. V družini Jožeta Groznika in njegove žene g. Marije, roj. Zupanc, imajo prav tako sina. Čestitamo.

Rev. France Susman je postal dne 21. decembra 1960 doktor na papeški univerzi Gregoriana v Rimu. Čestitamo.

Udeležba na kongresu je bila velika. Udeležili so se ga strankini funkcionarji ne samo iz Belgije, ampak tudi iz drugih evropskih ter ameriških držav. Iz Anglije sta med drugim prišla glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjevič ter zunanje-politični izvedenec stranke dr. Ilija Jukič, iz Severne Amerike dr. Josip Torbar, sin biv. ministra dr. Torbarja, iz Kanade pa dr. Mladen Giunio Zorkin. Za predsednika kongresa je bil izvoljen dr. Juraj Krnjevič. Zatem so bila prebrana pozdravna pisma kongresu. Zborovalci so najprej poslušali

pozdravne besede dr. Mačka

ki so bile posnete na magnetofonski trak. Z njimi je sedanji predsednik HSS izrekel priznanje učiteljem hrvatskega kmečkega ljudstva bratoma Antonu in Štefanu Radiću zatem pa hrvatskemu kmetkemu sloju, ki je znal priboriti hrvatskemu narodu demokracijo in svobodo. Zatem je naglašal, da sta svoboda in demokracija nerazdružljivo povezani, kajti kakor ne more biti demokracije brez svobode, tako tudi ni svobode brez demokracije. Demokracija je samo tista vlada, ki je na oblasti po volji naroda in ki tudi vlada po volji naroda. Narod pa svojo voljo v politiki uveljavlja samo preko svojih političnih strank, v katerih se zbirajo ljudje istega političnega mišljenja.

V nadaljnjih izjavah je opisal delo Antona in Štefana Radića pri graditvi politične organizacije hrvatskega kmetkega ljudstva. Njegove nauke so ponesli v svet tudi hrvatski emigranti.

KAPETAN RADIVOJ RIGLER 50 LETNIK

Dne 23. decembra 1960 je v krogu svoje družine praznoval 50 letnico življenja kapetan Radivoj Rigler. V svoji skromnosti je želel, da bi šel ta njegov življenjski jubilej povsem neopaženo mimo slovenske skupnosti. Toda smatramo, da je povsem na mestu, da se ga ob 50. letnici spomnimo vsaj z nekaj vrsticami in opozorimo na njegovo delo, ki ga je opravljal v svojem življenju in ki ga kot delaven član slovenske demokratske skupnosti v emigraciji vrši nesebično in požrtvovalno še vse naprej.

Rodil se je 23. decembra 1910 v Hotiču pri Litiji. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa na Poljanah v Ljubljani. Za življenjski poklic si je izbral vojaški stan. Gojenec Vojne akademije v Beogradu je bil v letih 1927 do 1930.

Leta 1930 je nastopil službo kot pehotni častnik pri pehotnem polku Kraljeve garde v Beogradu. Na tem položaju je ostal vse do leta 1937, ko je bil imenovan za poveljnika čete 47 pehotnega polka v Debru v Makedoniji. Na tem mestu so ga zatekli tudi vojni dogodki. S svojo četo je nastopal proti italijanskim vojaškim enotam. Medtem so vrle nemške čete iz Bolgarije in zajele oddelke jugoslovanske vojske na jugu. Tako je Radivoj Rigler prišel v nemško ujetništvo. Leta 1941 je bil zaenkrat v Italijo ter je ostal nato v Italiji.

MENDOZA

Silvestrovo in novo leto

Od starega leta smo se mendoški Slovenci letos poslovili na svojih domovih. Nekateri so se zbrali pri svojih prijateljih in ob domači zabavi pričakali, da je čas obrnil nov list v svoji knjigi vekov; drugi so odšli k večerni maši, da se zahvalijo za milost v preteklem letu in se priporočijo za srečo v novem, ki je že bilo pred vrati, nato pa so v prijetni domači prisrčnosti pričakovali polnoči, da so jih rakete in sirene opozorile, naj si voščijo novo leto. Upamo, da so vsaj nekatere družine upoštevale povabilo, ki ga je v decembrski številki objavil mendoški Glasnik v svojih novoletnih razmišljanjih. Takole smo tam brali:

"Ali bi ne bilo primerno, da bi spričo takih (težkih verskih) razmer v naši domovini vse tiste družine, ki redno opravljajo skupno večerno molitev, letos na silvestrovo malo pomislile? Ko se bodo ob sklepu leta zahvaljevale Bogu za vse letošnje prejete dobrine in se mu priporočale za novo leto, naj bi se zavlede resnosti časa in za novo leto 1961 v svoje redne večerne molitve vključile kako molitvico, zdravamarijo, "Spomni se naše družine? Žrtvice so, zgledu pok. škofa dr. Rožmana s klicem "Marija, Kraljica Slovencev, ohrani nam vero in dom!" Kaj pravite, očetje? Kaj pravite, naše družine? Žrtvice so, sicer majhne, a v enem letu se jih bo v vsaki družini nabralo 365! Pa še na tele Gospodove besede se spomnimo: "Karkoli v molitvi prosite, verujte, da boste prejeli in se vam bo zgodilo!" — Kaj se še obnavljamo? (Nadaljevanje na 4. strani)

Vsak teden ena

BRATJE, V KOLO SE USTOPIMO

Simon Gregorčič

Bratje, v kólo se ustopimo, róke, srca k zvezi zdaj in pri Slavi prisezimo ljubav si na vekomaj!

Ena mati nas rodila, ena mati nas redi, da, Slovenija, mamka mila, vse v ljubezni nas goji.

Naj je Soča nas zibala, dravski ali savski tok, vendar le v Sloveniji stala zibka vseh je nje otrok!

Torej v kólo se ustopimo, róke srca k zvezi zdaj! Glasno tu si prisezimo ljubav bratsko vekomaj!

liji v raznih vojnih taboriščih, nazadnje v Caresio, prov. di Cuneo, kot vojni ujetnik vse do razsula fašističnega režima leta 1943. Tedaj se mu je posrečilo pobegniti predno so kraj zasedli nacisti in v začetku oktobra 1943 oditi v Švico, kjer je ostal do konca vojne in tudi še potem ko ni bil več vojaški interniraneec do oktobra 1945. Zatem je odšel v Italijo ter se pridružil večini slovenskih beguncev ter z njimi preživel begunska leta v raznih taboriščih. Nazadnje je iz Senigallije odn. Bagnolijsa s svojo družino, katero se mu je posrečilo dobiti iz Jugoslavije v Italijo, emigriral v Argentino, kamor je prišel 28. aprila 1948.

V Argentini se je s svojo ženo go. Adrijano, roj. Lorenz ter hčerkama Marjetico in Moniko naselil v Don Torcuato, kjer si je postavil tudi ličen družinski dom.

Vsa leta se v emigraciji živahno udeležuje zlasti kot strokovni načelnik v Društvu slovenskih protikomunističnih borcev. V Vestniku slov. protikom. borcev je objavil tudi vrsto zanimivih sestavkov. Omenjamo zlasti članek v spomin slov. narodnemu junaku Malgaju, borcu za osvoboditev slovenske Koroške.

Najbolj znan med slovensko emigracijo je pa Radivoj Rigler po svojem izvrstnem učbeniku kasteljanskega jezika "Sam temeljito kasteljansko". Gradivo za ta učbenik je začel pripravljati že z vojaških taborišč in je tako dobro izkoristil tedanji čas, nato vsa begunska leta, po prihodu v Argentino ga je uredil ter ga predložil v izdajo Društvu Slovencev, ki ga je leta 1953 tudi založilo in izdalo.

"Sam temeljito kasteljansko" je brez dvoma najboljši učbenik kasteljanskega jezika v slovensčini. Škoda je samo, da ni izšlo še nadaljevanje.

G. Radivoju Riglerju ob petdesetem življenskem jubileju želimo, da bi ga Bog ohranil še dolgo let v zdravju in moči, tako njegovi družini, kakor slovenski skupnosti, da bi v njej še naprej tako požrtvovalno in nesebično gradil lepšo bodočnost Slovencev tako v zamejstvu, kakor pod komunisti trpečemu narodu doma.

BLED

PRVI HLADILNIK
S SLOVENSКИM IMENOM!

Sedaj v štirih velikostih, najmodernejših oblikah in opremi.

V kvaliteti prekaša najboljšše, v cenah najcenejše.

Dvojna garancija za dobo 5 let!
Oglej in nabavi si ga pri

Novak P

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

izseljenci, obstojajo politične organizacije Hrvatske seljačke stranke. Živahno delujejo zlasti v Severni Ameriki, Kanadi in raznih evropskih državah. V Severni Ameriki žive tudi ugledni funkcionarji te stranke: predsednik HSS dr. Vladko Maček, dr. Pernar, dr. Torbar in drugi; v Angliji dr. Juraj Krnjevič in dr. Ilija Jukič; v Argentini dr. Reberski. Tudi imajo dobro urejeno časopisje. V Kanadi podpira delo Hrvatske seljačke stranke tamošnji hrvatski list "Hrvatski glas", ki izhaja v Winnipegu, v Belgiji pa izhaja tudi dobro urejani list "Hrvatska Rijeka" kot "glasilo hrvatskih delavcev v svobodni Evropi". List izhaja že dvanaajsto leto v Ohainu v Belgiji, kjer so močne organizacije HSS.

HSS je članjena v Mednarodni kmečki zvezi, katere predsednik je Mikolajczyk, dr. Vladko Maček pa podpredsednik, ter je glasnica teženj in zahtev hrvatskega naroda pri zahodnih zaveznikih.

Ustaštvo ima svoje središče v Argentini. Tu ga je do svoje smrti vodil dr. Ante Pavelić, po njegovi smrti pa dr. Hefer s posebnim "sovetom", ki ga je določil dr. Pavelić v oporoki. Ustaštvo je razbito v več skupin. Pavelićevci imajo to prednost, da imajo v svojih rokah štirinajstdnevnik "Hrvatska", ki izhaja v Buenos Airesu.

Manjša skupina hrvatskih emigrantov v Argentini in v Nemčiji, zlasti tistih okoli lista Nova Zora v Nemčiji, je pa do nedavna pripadala Ljotičevskemu gi-

banju, v zadnjem času se je pa pridružila novi politični skupini Zveza Bodočnost, ki zbira mlajše emigrante Srbe, Hrvate, Slovence in Makedonce, ki so za Jugoslavijo in si njeno ureditev zamisljajo na federativen način. Tej politični skupini se je iz Argentine pridružilo tudi Hrvatsko kult. in prosvetno društvo Biskup Strossmayer, ki ga vodi Joso Karadžole in Mate Veža.

II. kongres Hrvatske seljačke stranke v Belgiji

Najvažnejši politični dogodek v hrvatski politični emigraciji je bil lani II. kongres HSS v Belgiji, Bil je dne 25. in 26. junija t. l. v Bruslju. Pred kongresom je bil dne 24. julija v Seraungu v Belgiji tradicionalni hrvatski narodni dan, ki je zbral odlične predstavnike političnih organizacij HSS tako iz Belgije, kakor iz drugih držav na svetu. Slavnost se je začela tega dne z mašo, ki jo je imel slovenski izseljenski duhovnik v Belgiji g. Vinko Žakelj, zatem je pa bilo slavnostno zborovanje, popoldne pa velika družabna prireditve.

II. kongres HSS v Belgiji, je bil v proslavo 40. letnice prve volilne zmage te politične skupine v domovini. Dvorana, v kateri je zasedal, je bila okrašena s hrvatskimi in belgijskimi zastavami. Bilo je tudi več napisov, kot "Živel sodelovanje kmetov in delavcev", "Živel bratstvo Hrvatov katolikov in muslimanov" ter štiri osnovna načela HSS: Bog, Zemlja, Družina, Dom. V dvorani je visel tudi zemljevid hrvatskih dežel.

Tu bo Hrvatska, tam pa Srbija. Tudi mi želimo, da vi ne izgubite svojih posebnosti, srbskih posebnosti, ki jih pa mi dobro poznamo. Mi bomo vse to, kar je hrvatsko držali tako, kakor smo danes govorili. Toda to, kar danes govorimo, je govor evropskega naroda, ki je umiral za Evropo. Nam se ni treba sramovati, če rečemo, da ne zahtevamo, ampak enostavno jemljemo to, kar je naše."

Izvajanja govornika Mišetića so pri zborovalcih naletela na burno odobravanje, posebno potem, ko je govoril o borbi hrvatskega naroda, ki mu stoji poleg predsednika Mačka na čelu glavni tajnik dr. Juraj Krnjevič. Obrnjen proti njemu je dejal: Ko gledam njega (dr. Krnjeviča op. ur.) potem vidim "hrvatsko iglo. Zakaj iglo? Mi ne ubijamo, ampak zbadamo. Mi smo pač takšni!"

V imenu Federacije svobodnih hrvatskih delavcev je govoril Stipe Pašalić ter izrekel polno zaupnico "hrvatskemu narodnemu vodstvu t. j. dr. Mačku in Krnjeviču".

Dr. Ilija Jukič iz Londona je pozival hrvatske rojake, naj iz svojih src odstranijo strup in naj nikar drug drugemu ne podstavljajo nog. Z osebnim primerom je treba dajati vzgled, kako se v kulturni Evropi vodi borba za pravice naroda. Naglašal je, da bo "v svobodni Hrvatski prostora za vse Hrvate, za kmete, delavce in intelektualce brez razlike na njihovo mišljenje in nazor". (Nadaljevanje v prih. številki.)

SLOVENCI PO SVETU

ZDA

Ob 3. obletnici smrti Antona Grdine

1. decembra 1960 so minila tri leta, odkar je v Clevelandu umrl ugledni in za slovensko stvar zaslužni Anton Grdina. Izgleda pa, da ljudje nanj že pozabljajo. Vsaj tako je razvidno iz sestavka, ki ga je objavil v njegov spomin ob tretji obletnici njegove smrti Jakob Resnik v "Am. domovini". Takole pravi: "Danes je tri leta, odkar je prenehalo biti blago srce velikega Slovenca Antona Grdine. Ni ga bilo med nami v Ameriki, ki bi toliko žrtvoval za slovensko stvar in za svoj narod kot pokojnik. Kjer je bila kaka večja društvena prireditve, je bil pokojni navzoč. Ni samo prišel na prireditev, segel je tudi v žep in jo še posebej podprl. Kolikokrat je imel s seboj kamere in posnel na film prireditve in slavlja, da jih je mogel kasneje kazati. Dobiček od takih predstav so imela vedno le društva, ki so ga vabila. Če se kakemu vabilu na prireditve ni mogel odzvati, je poslal svoj dar. Na vse je mislil, le redko kdaj kako stvar pozabil ali zgrešil.

Na vse to mislim jaz in nemara še dosti drugih. Spominjamo se moža z velikim srcem, z veliko dobro voljo, z nemejeno ljubeznijo do slovenstva in slovenske stvari. Koliko se je pokojnik žrtvoval za kulturni vrt. Jugoslovanski del vrta se mora pokojniku zahvaliti za svoj obstoj. Brez njega ne bi bil nikdar tako lepo urejen.

Mar naj bo vse to delo pozabljeno? Odbor Kulturnih vrtov naj bi se pobrigal in začel akcijo za postavitve spomenika pokojniku v vrtovih. Jaz sem v ta namen že zbral 35 dol. Ne bodimo nehalni, pokažimo, da dela pokojnika cenimo!"

S. Antonija Rozman iz reda sv. Jožefa iz bolnišnice sv. Jožefa v Pittsburghu je napravila na vseučilišču Duquesne v tem mestu državni izpit iz farmacije.

Škofijski list iz Marquette je objavil sporočilo, da je postal Monsignor Rev. Francis M. Scheringer, župnik fare sv. Frančiška Saleskega v Manistique. Starši novega slov. Monsignorja v Sev. Ameriki so Belokranjci. Rev. Scheringer je po novi maši postal kaplan pri Baragovi katedrali v Marquette. Po vsej deželi je postal znan, ko je iz goreče katedrale ob požaru leta 1935 rešil Najsvetejšo. Pozneje je bil župnik v Rapid River, v Newbery in L'Anse, pred 10 le-

ti pa je prišel v Manistique. Že več let je predsednik Baragove zveze, škofijske organizacije za proglašenje Barage za svetnika.

KANADA

Slovenske prireditve

V Torontu je bilo v zadnjem času več slovenskih prireditev. Tako je Kat. ženska liga priredila 20. novembra 1960 lep nastop slovenskih otrok. Na sporedu so bile naslednje točke: Barčica, dramatizirana "Lepa Vida", balet, rajanje deklet, pristno slovensko razpoloženje so pa vzbujale lepe slovenske pokrajinske slike ter pesmi, ki sta jih občuteno zapela M. Muhič in ga. M. Čekuta

Lastnik gradbenega podjetja "Brick & Block Work" Janez Tratnik je priredil družabno prireditve, na katero je povabil svoje delavce, dalje tiste, ki so mu

LAOS — NOVO KOMUNISTIČNO ŽARIŠČE

Poročila iz Laosa govore o hudih bojih, ki trajajo že nad teden dni v notranjosti te velike azijske države, ki so si jo komunisti izbrali za svoje novo žarišče, iz katerega bodo ogrožali svetovni mir. Sovjeti so navozili v deželo velike količine orožja, tankov ter letal. Isto so storili tudi Amerikanci, ki niso mogli dopustiti, da bi dežela padla kot zrelo jabolko komunistom v naročje brez slehernega odpora in da bi svoboda ter demokracija v tej deželi zamenjala barbarska diktatura kom. stranke Pathe Lao in njenega sopotnika letalskega častnika Kong Leeja. Vladnim četam poveljuje generalni major Bouleauth Sanichan.

Boji med vladnimi in komunističnimi oddelki so zelo krvavi ter se med njimi vojna sreča menjava. Zmage in poraze doživljata obe strani. Zadnja poročila govore, da komunistični oddelki pritiskajo z vso silo proti laoški prestolnici Luang Prabang, katero so vladne čete pripravljene braniti za vsako ceno.

Da so komunisti zasnovali v deželi pravo državljansko vojno dokazuje tudi njihova radijska postaja, ki venomer daje propagandna poročila za komunistične oddelke te pa ponavljajo in širijo dalje kitajske komunistične radijske postaje. Vladne čete so med komunisti zasledile že tudi "vietnamske prostovoljce", kar samo potrjuje, da bodo komunisti vojni požar v tem delu sveta netili še naprej in ga ne bodo pustili pogasiti

zaupali graditev hiš ter tiste, ki so mu finančno pomagali pri razvoju podjetja. Tratnik je prišel v Kanado pred 6 leti. Zidarske obrti se je izučil pri Tinetu Tekavčicu. Pred tremi leti se je osamosvojil ter s tremi delavci začel svoje podjetje. Do danes se je že tako razvil, da ima 18 delavcev, s katerimi je doslej pozidal okoli 300 stavb. Največja je bila 16 stanovanjska zgradba, najmanjša pa garaža. Največ zida za slovenske gradbenike, pa tudi za druge. Znan je predvsem v zahodnem delu Toronta.

Slov. kat. prosvetno društvo Baraga je v Torontu 27. nov. uprizorilo znano igro "Črna žena". V igri so nastopili O. Maurser, gdč. Marija Demšar, gdč. Valči Brenc in F. Grasič. Režijo pa je imel V. Strah. Igralci so se potrudili ter igri pripomogli k lepemu uspehu.

MENDOZA

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na Novega leta dan pa je Društvo Slovencev povabilo svoje prijatelje na zabavno prireditev v Slovenskem domu. Zbralo se nas je nadvse lepo število. Kakor vsako leto, so nas tudi letos igralci razveselili s svojim odrskim nastopom. Tokrat so pripravili oder na prostem, tako, da smo poleg lepe umetnosti uživali tudi sveži zrak. Na odrske deske so postavili Molièrejevo komedijo "Scapinove zvijače". Veseloliga že sama po sebi, po svojem značaju vse hitreje pritegne in navduši gledalce. Pa je bila v resnici tudi tako dobro podana, da je imela še večji uspeh. V podajanju značajev in tudi v dialogu je igra dokaj zahtevna. In brez dvoma bi se dalo v podrobnostih o tem ali onem marsikaj govoriti, če bi presojali z zgolj artističnim merilom brez upoštevanja vseh okoliščin. A priznati je treba, v upravičeno zadoščenje režiserju g. R. Hirscheggerju, ki je zelo dovršeno postavil na oder tudi glavno vlogo Scapina, kakor tudi domala vsem ostalim igralcem, da so dosegli po splošnem mnenju nepričakovan uspeh. Velik napredek mladega mendoškega odra so bile tudi nove obleke, ki jih je z vso dobro voljo in sprtnostjo v zadnjih dneh pripravljala naš šivanja večji ženski rod. Pri pogrnenih mizah je bilo tudi poskrbljeno po željah za lačne in žejne.

Pevski zbor
je za letošnji "mali božič" vzel nase precejšnjo žrtev in se za ta praznik odpovedal domačemu intimnemu okolju, da je mogel po svoji dobri volji s pevskim sodelovanjem prispevati k procvitu verskega in kulturnega življenja naše province. Na njenem skrajnem jugu v Bowenju je bila na sv. Tri kralje ustanovljena nova župnija in za njenega prvega župnika imenovan g. Bazilij Wyneczuk, ukrajinski emigrant in dober znanec ter prijatelj mendoških Slovencev. Zbor se je odzval njegovi prošnji

in se za ta praznik odpeljal k slavnostim ustanovitve župnije ter namestitve novega župnika. Sodeloval je pri vseh cerkvenih slovesnostih in obredih. Istega dne popoldne je nato na povabilo tamošnjega župnika priredil v mestu Gral. Alvear koncert božičnih in narodnih pesmi v slovenskem, kastiljanskem, nemškem, hrvatskem, srbskem, ukrajinskem, slovaškem in poljskem jeziku. V soboto je nato sodeloval v Bowenju — za božični praznik tamošnjih Ukrajincev vzhodnega obreda — pri slovesni sv. maši v staroslovenskem jeziku. Zvečer je pa v istem kraju odpel prav tako koncert za tamošnje domačine. V nedeljo zjutraj je pel pri sv. maši novega župnika v Bowenju, nato pa ob 11. uri zopet slovesno peto mašo v Gral. Alvear.

Za svoje sodelovanje in petje je bil zbor deležen povsod iskrene hvaležnosti in glasne pohvale. Na skupnem obedu v Bowenju ob slovesnosti ustanovitve župnije so bili pevci iskreno sprejeti in pozdravljeni gostje s svojim pevovodjem rav. M. Bajukom na čelu. V soboto pa so bili na skupnem božičnem obedu v 5 km oddaljeni ukrajinski naselbini. Tu se je v pristni "slovanski" povezanosti razvila prisrčna, prav domača zabava ob prebogato obloženih mizah. Ljudje, ki tu živijo leto in dan, oddaljeni od vsakega kulturnega življenja, so bili iskreno hlačežni in mnogi do solz ganjeni, ko so slišali v našem zboru svoje božične in domorodne ukrajinske pesmi. Po slovesni maši v Gral. Alvearju pa je bil zbor v spremstvu tamošnjega župnika bogato pogoščen za obed v zavodu za osirotelo deco. V veselem razpoloženju in z zadovoljstvom nad uspehom svoje dobre volje za opravljeno delo, so se pevci v poznih nedeljskih večernih urah s svojim posebnim avtobusom vrnili v Mendoza.

Bb.

PO ŠPORTNEM SVETU

Mednarodni nočni nogometni turnir. Prejšnjo soboto je Boca Juniors nepričakovano izgubil na svojem igrišču proti Corinthiansu iz Sao Paula. Rezultat je bil 3:4. S tem prvim porazom je Boca zdrknil na drugo mesto, prvo mesto pa je zasedel Cerro iz Montevidea.

Rojaki! V hotelu PRIMAVERA
dobite najboljšo postrežbo z zmernimi cenami.
Oskrbuje
ZORA in DANICA
Av. Luro 2525
Telef. 2-8425 Mar del Plata

Slovenska hranilnica, zadruga z omejeno zavezo. V soboto, 28. t. m. ob 8h zvečer bo na Alvarado 350, Ramos Mejía informativni sestanek delničarjev. Pripravljalni odbor bo podal letno poročilo in predložil bilanco. Vsi delničarji vljudo vabljeni, da se tega sestanka gotovo in točno udeležijo!

Pripravljalni odbor

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 6775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 6824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 650854	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961 za Argentino \$ 430.—

OBVESTILA

Sv. maša zadošnica za umrlega člana Društva Slovencev g. župnika Franca Kolenca bo v soboto 4. februarja ob 8. uri v Slovenski kapeli na Ramon Falcón 4158, Buenos Aires. Odbor Društva Slovencev vabi člane, da se udeležijo.

Sociedad de Fomento Villa Eslovena. V nedeljo 26. februarja bo takoj po drugi slovenski maši, to je ob 10.30 uri, v društveni dvorani, osmi redni letni občni zbor Opleševalnega društva Slovenska vas. Poročila odbornikov in izvolitev novega odbora po dodatnem členu pravilnika. Odbor

Slovenska beseda obvešča vse svoje prijatelje, da je prisiljena odpovedati svojo pustno družabno prireditve, ki je bila napovedana za soboto 4. februarja v običajnih prostorih v Santos Lugares. Krivda za to odpoved je na strani lastništva dvorane.

V Slovenskem domu v San Martinu bo na pustno soboto zvečer pustna družabna prireditve za člane, njihove sorce in vse prijatelje Slovenskega doma v San Martinu.

Slovenska hranilnica, z. z. o. z., sporoča vsem vlagateljem, da izplačuje obresti na hranilne vloge za leto 1960, vsako soboto od 16. do 20. ure v naši pisarni, Alvarado 350, Ramos Mejía, do vključno sobote 18. 2. 1961. Po tem datumu bomo vse nedvigljene obresti pripisali glavnici. Pripravljalni odbor

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascanle
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

LOJZE NOVAK
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO
Bumar, SRL
Av. de Mayo 302 — Ramos Mejía
T. E.: 658 - 7083

Vam nudi vse to najboljše kakovosti in najboljših znamk na dolgoročno odplačevanje brez jamstva drugih oseb.

Kličite po telefonu in se boste prepričali. Pridem tudi na dom. In ne pozabite: Nudimo samo prvovrstno blago.

Cortadora-overloquista y terminadora
UNICAMENTE COMPETENTE

FABRICA DE PULLOVERS
Mendoza 4227, tel. 58-5023
Capital
Se govori slovensko.

Vajenec in oficiala
išče tvrdka
"EL ARTESANO"
FABRICA DE MUEBLES
Miranda 3712 — Capital
Iz Liniersa 15 min z omnibusem
131 do Emilio Lamarca in Jonte.

Zaradi nepredvidenih zadržkov
NE BO
pustne družabne prireditve
SLOVENSKE BESEDE dne 4. februarja v Santos Lugares.

Nedelja 29. januarja:

Tradicionalna prireditve Duhovnega življenja

NA PRISTAVI V MORONU

Bogat srečolov — Nagradno žrebanje — Nastop otrok — Prijetna družabnost

Vsi rojaki lepo vabljeni

NEVA RUDOLF

Pege na roki

Njegovi orumeneli prsti so za hip spustili volan.

Gospod Gluck išče cigareto. Ne odmakne pogleda od ravnega cestnega traku. Veliki zeleni Packard drvi: 70 milj na uro.

Mariko prevzema opojnost divjega veta, zanos premagovanja razdalje in časa; opojnost, da se širijo nosnice, da ji vihrajo lasje ob odprtem oknu, da bi posnemala malo Patsy, ki ploska in hlepi: "Še, oh, šel!"

"Ne presoja napačno mojega vprašanja."

"Prsti so se drobce sekunde trdnje oprijeli krmila.

"Kaj vam daje to vedrino? Ne poznate življenja — ne odkimavajte! in ga spoznati ne boste. Je na dnu tega beg pred bolečino in razočaranjem?"

Za hip je prestal.

"Je to vera?"

Ožgano grmičje, levo in desno gola, prazno štrleča drevesa, črnkasta trava. Še celo najbolj trdožive, najodpornije rastline je ta pošastni avstralski požar uničil. Ogenj in suša, ožgana, dolgočasna pokrajina...

Kako se je kar naenkrat domislil teh vprašanj? Ali ni dovolj truden od dol-

ge vožnje, od neprestanih radovednosti razvajene Patsy? Čemu hoče vedeti miselnost Marike in ji pogledati v notranjost?

Marika je tako mlada. Neizkušena. Bori se, da bi premagala osuplost nad nenadnim vprašanjem, obenem skuša kaj razložiti, povedati o sebi. Besede...

Njegove pegaste roke jo motijo. Kratki, kvadrastni nohti, trde dlani. Ne more odtegniti pogleda od teh rok. Nekje je čitala, da moreš iz rok razbrati človekov značaj. Knjige...

Gospod Gluck jo skoraj užaljeno pogleda:

"Se vam zdi moje vprašanje smešno?"

Kakor? — Oh, seveda! Nekaj jo je bil vprašal. In ona se smeje. Kako je neolikana!

"Ne, ne, za trenutek sem pomislila, kako so vse moje izkušnje in poznanje človeških odnosov — sveta, kot temu pravimo — nabrane le iz knjig. In iz pripovedanja."

Gospod Gluck razmišlja. Ali pa morda že niti ne ve več, kaj je vprašal. Včasih se zdi Mariki kot njen oče: močan, uspel človek. In vendar...

Nekaj je v njegovih rdečih obrobjenih očeh, nekaj je skritega na dnu vsa-

kega nasmeha. Kot bi vse njegovo bitje iskalo poti, ki ji ni najti sledu v lastni družini. Patsy se ga oklepa, svojega očeta, a še ta otroška ljubeznivost je vsa površna.

"Vidite, gospod Gluck, ne bom vam znala govoriti kot čutim. Tudi ko bi popolnoma obvladala ta tuji jezik, bi ne znala razložiti. Vera ni matematika. Čutiš jo v sreči, doživljaš njen blagoslov, ki se kot živa moč razliva v vsak dan, v sleherno dejanje. Z vero, ki je predvsem ljubezen, čudovita, nepremagljiva ljubezen, je vse lahko. Človek, to ubogo krhko bitje spozna svoj cilj. In ta zavest ga obnavlja, krepi in vodi — oh, saj ne vem, ali ste mogli dojeti..."

Gospod Gluck gleda predse.

"Nočem vas žaliti, Marika, in še manj jemati vam vaš radostni svet. Morda sem zdaj že prestar. Ne, ne ugovarjajte mi."

Nenadoma se je obrnil in ji pokazal levico.

"Moje roke pogledajte: vse te široke li-se Ostale so kot sled težkega dela s kislinami. Petnajst let sem delal po desetnajst ur na dan. Danes imajo moji vse: hišo, dva avtomobila, zavarovalnico štirideset tisoč šterlin. Vse, Marika!"

Avstralska pokrajina se ne spremeni. Razkropljeno govedo, tu in tam sledovi gozdnih požarov, razraslo grmičje evkalipta.